

Wykład:

Polityka, terroryzm a przestępczość

Polityka

Termin polityka pochodzi od greckiego wyrazu *politiká* oznaczającego: uczestnictwo w zgromadzeniach, naradach, wyborach, wydawanie wyroków sądowych, pełnienie funkcji publicznych.

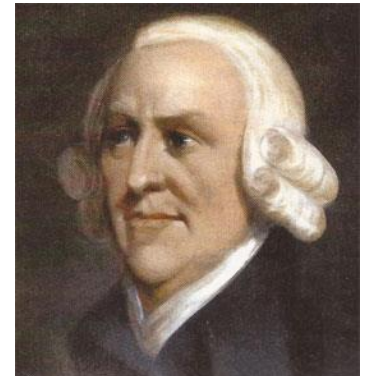
W filozofii i myśli politycznej polityka była rozumiana jako dążenie do: realizacji idei Dobra (Platon), osiągnięcia szczęścia pojmowanego jako eudajmonia (Arystoteles), **zdobycia, zachowania i umocnienia władzy** (N. Machiavelli), wprowadzenia i utrzymania stanu pokoju społecznego (XVI-wieczni francuscy *les politiques*), realizacji dobra wspólnego (nowożytna tradycja republikańska), jako działanie podmiotu zbiorowego w sytuacji zagrożenia ze strony wroga (C. Schmitt), umiejętność osiągnięcia kompromisu przez grupy kreujące sytuację społeczną. W naukach społecznych za klasyczną jest uznawana definicja polityki M. Webera — jako **dążenia do udziału we władzy albo do wywierania wpływu na podział władzy.**

A. Smith o politykach i rządach

"Właściwe każdemu człowiekowi nieustanne i ciągle dążenie do tego, by poprawić swój byt, czyli to źródło, z którego pochodzi bogactwo państwa i narodu, jak również i osób prywatnych, jest zwykle dość silne, aby utrzymać naturalny postęp na drodze rozwoju gospodarczego, mimo marnotrawstwa rządu i największych błędów administracji".

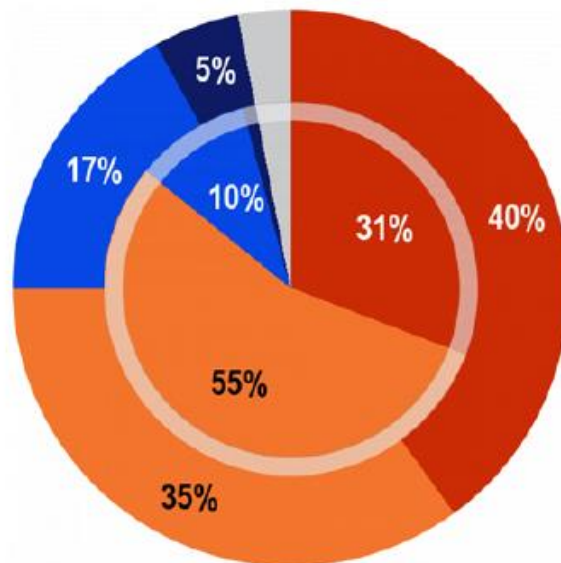
"Nigdy nie zdarzyło mi się widzieć, aby wiele dobrego działali ludzie, którzy udawali, iż handlują dla dobra społecznego"

Smith A.: Badania nad naturą i przyczynami bogactwa narodów. T. 1. 1954, s.434

Stopień rozpowszechnienia problemu korupcji - opinie przedstawicieli biznesu

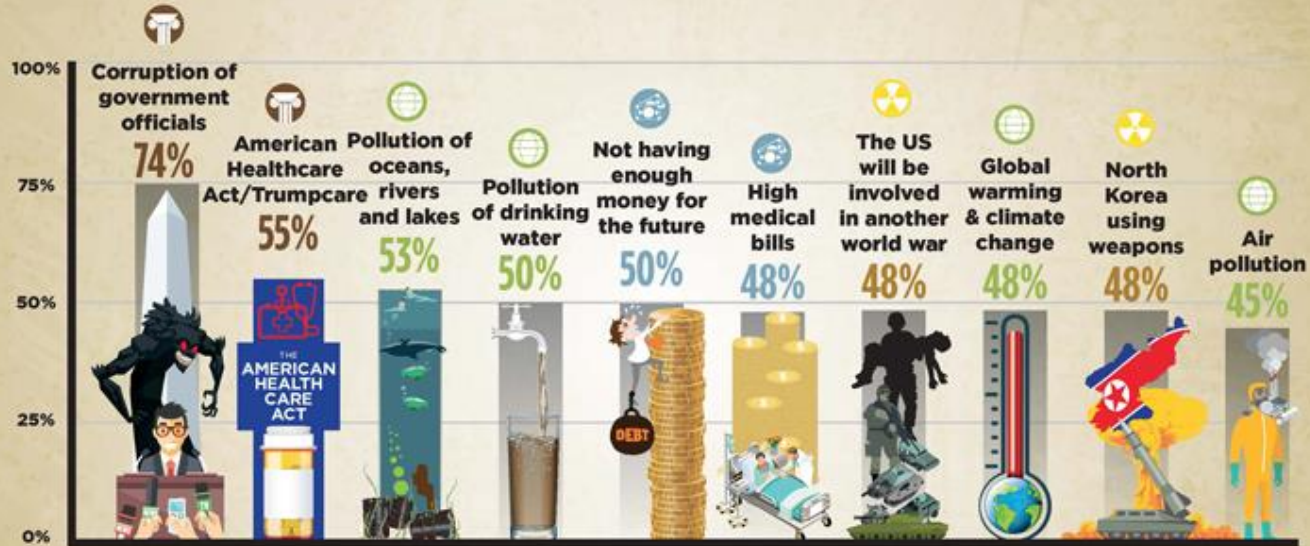
Pana/i zdaniem, jak bardzo problem korupcji jest rozpowszechniony w (NASZYM KRAJU)?

- Bardzo rozpowszechniony
- Raczej rozpowszechniony
- Raczej rzadki
- Bardzo rzadki
- Nie występuje (NIE ODCZYTUJ)
- Trudno powiedzieć

Źródło: EC, *Businesses' attitudes towards corruption in the EU*, 2013.

Top 10 Fears of 2017

Above are the 10 fears for which the highest percentage of Americans reported being *afraid* or *very afraid*.

Government Environment Economic Man-made Disasters

The Chapman University Survey of American Fears 2017

CHAPMAN UNIVERSITY
ORANGE, CALIFORNIA

Top fear of 2019: 1. Corrupt government officials 77.2%

10 najmniej dotkniętych przemocą państw

Least affected countries	Economic cost of violence as % of GDP	GPI 2017 rank
Switzerland	1.4%	12
Indonesia	2.2%	55
Burkina Faso	2.2%	88
Canada	2.2%	6
Taiwan	2.4%	34
Ghana	2.4%	41
Malawi	2.6%	44
Iceland	2.7%	1
Madagascar	2.7%	38
Equatorial Guinea	2.7%	65

10 najbardziej dotkniętych przemocą państw

Most affected countries	Economic cost of violence as % of GDP	GPI 2017 rank
Syria	68%	163
Afghanistan	63%	162
Iraq	51%	160
El Salvador	49%	116
South Sudan	49%	161
Central African Republic	38%	155
Cyprus	37%	62
Colombia	34%	145
Lesotho	30%	104
Somalia	30%	159

PKB państw ogarniętych konfliktami (w mld USD)

Country	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Afghanistan	9,7	10,1	12,4	15,9	17,8	20,0	20,6	20,5	19,9	19,4	20,2	19,5	19,1
Iraq	88,8	131,6	111,7	138,5	185,7	218,0	234,6	234,6	177,5	174,9	195,5	224,2	234,1
Nigeria	275,6	337,0	291,9	363,4	410,3	459,4	515,0	568,5	494,6	404,6	375,7	398,2	448,1
Sudan	45,9	54,5	50,0	61,7	57,9	52,8	57,7	64,9	74,3	51,8	45,4	26,1	18,9
South Sudan	0,0	14,6	12,2	14,6	14,9	11,9	18,4	14,0	12,0
Syrian Arab Republic	40,4
Ukraine	142,6	179,8	117,1	136,0	163,2	175,8	183,3	133,5	91,0	93,4	112,2	130,9	153,8
Yemen, Rep.	21,7	26,9	25,1	30,9	32,7	35,4	40,4	43,2	37,0	28,1	24,6	27,6	..

Źródło: World Bank 2020.

Spisek i teoria spiskowa

Spisek - tajne porozumienie grupy osób dla osiągnięcia jakiegoś celu.

Słownik PWN

Spisek - tajne i nielegalne porozumienie między spiskowcami; zmowa; sprzysiężenie.

SJP

Teoria spiskowa – sugeruje, że wiele ważnych decyzji politycznych i gospodarczych zapada zakulisowo, a widoczni dla ogółu władcy i przywódcy są jedynie marionetkami starających się pozostać w cieniu potężnych grup wpływu.

Kartel / *cartell*

Kartel - oznacza porozumienie lub praktyki uzgodnione co najmniej dwóch konkurentów, mające na celu koordynację ich zachowań konkurencyjnych na rynku lub wpłynięcie na istotne czynniki konkurencji poprzez praktyki takie, jak: **ustalanie lub koordynacja cen** nabycia lub sprzedaży bądź innych warunków transakcji, **podział poziomu produkcji lub sprzedaży, podział rynków i klientów** (w tym zmowa przetargowa), **ograniczenia związane z przywozem lub wywozem** lub działania antykonkurencyjne skierowane przeciwko innym konkurentom.

Źródło: EC.

10 najwyższych kar w Europie nałożonych na poszczególne firmy

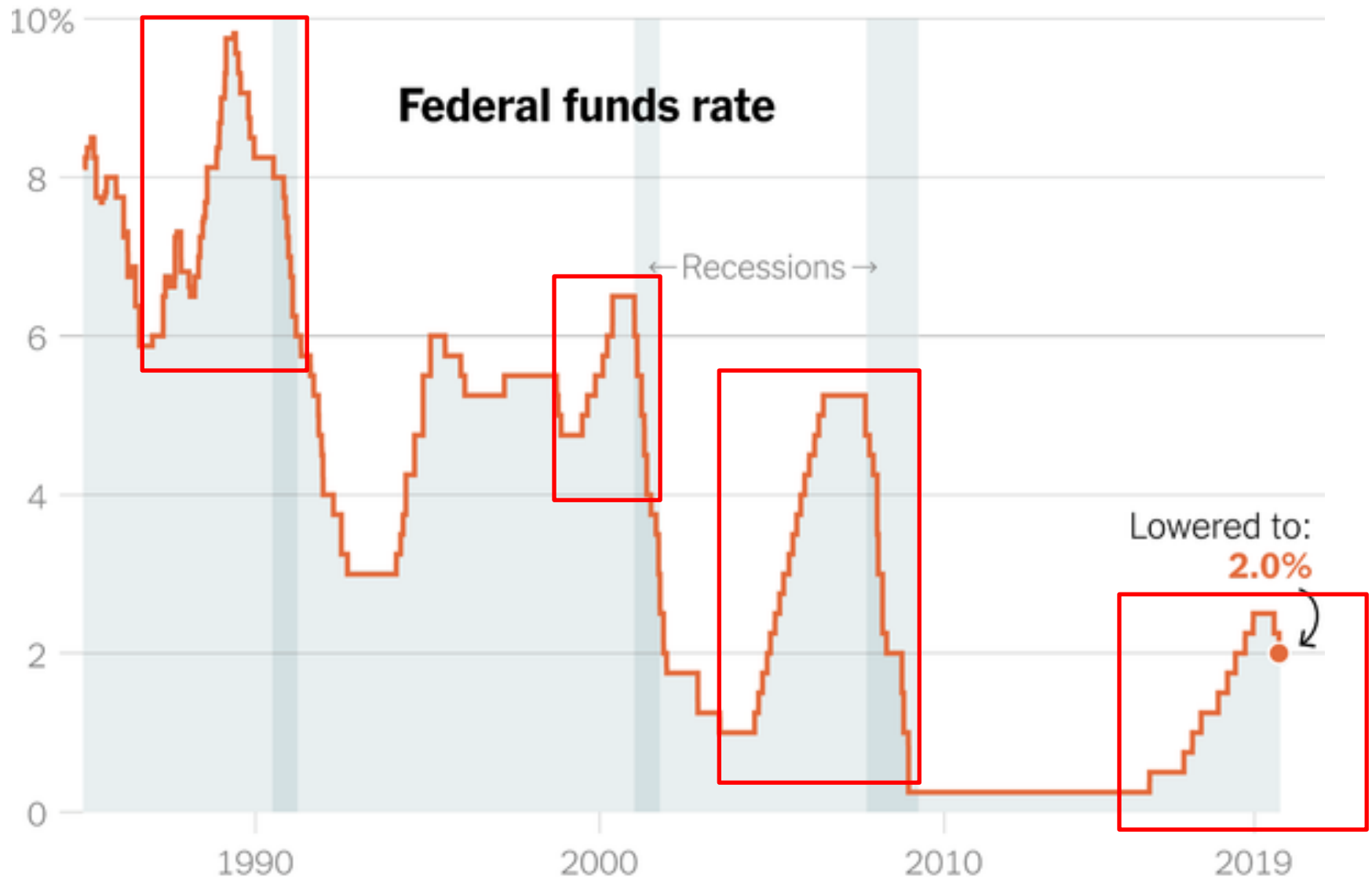
Year	Undertaking	Case	Amount in €*
2016	Daimler	Trucks	1 008 766 000
++2017++	Scania	Trucks	880 523 000
2016	DAF	Trucks	752 679 000
2008	Saint Gobain	Carglass	715 000 000
2012	Philips	TV and computer monitor tubes	705 296 000 of which 391 940 000 jointly and severally with LG Electronics
2012	LG Electronics	TV and computer monitor tubes	687 537 000 of which 391 940 000 jointly and severally with Philips
2016	Volvo/Renault Trucks	Trucks	670 448 000
2016	Iveco	Trucks	494 606 000
2013	Deutsche Bank	Euro interest rate derivatives (EIRD)	465 861 000
2001	F. Hoffmann-La Roche	Vitamins	462 000 000

Kary dla banków i innych instytucji finansowych w USA od 2000 r.

Top 10 Parent Companies	Total Penalty \$	Number of Records
Bank of America	\$82,700,046,034	213
JPMorgan Chase	\$34,530,243,993	154
Citigroup	\$25,045,655,764	120
Wells Fargo	\$21,199,943,231	179
Deutsche Bank	\$18,156,533,878	59
UBS	\$16,792,800,910	83
Royal Bank of Scotland	\$13,455,904,000	27
Goldman Sachs	\$13,140,380,987	40
BNP Paribas	\$12,132,582,950	17
Credit Suisse	\$10,409,957,626	31

Łączne kary od 2000 r.: **325,2 mld USD** (5976 spraw)

Rozhuśanie gospodarki przez FED (spadki i wzrosty stóp procentowych)

Kary dla banków za oszukiwanie klientów

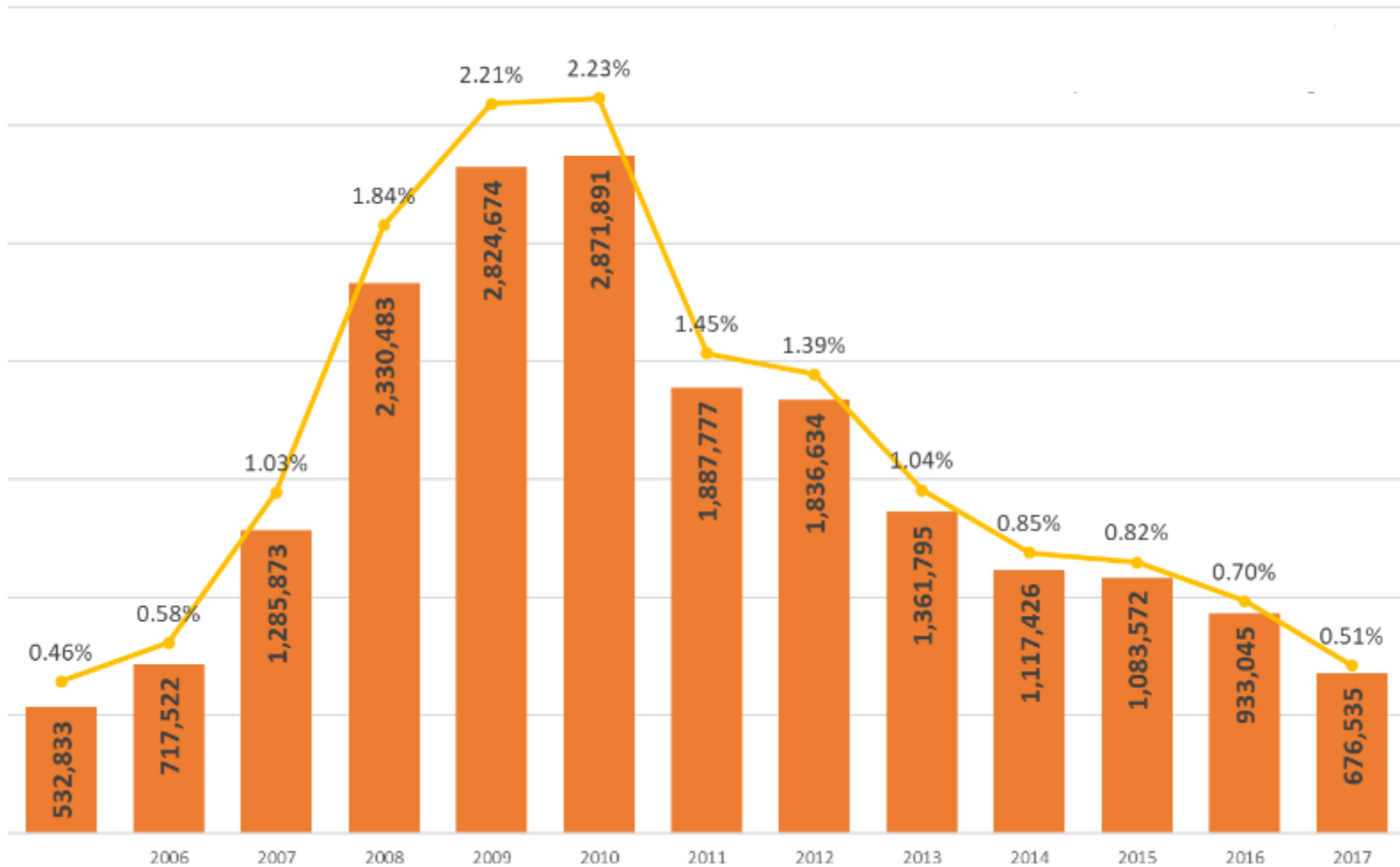
Bank of America za oszukiwanie klientów w latach 2007-2009, polegające na sprzedaży obligacji opartych na kredytach hipotecznych (*mortgage-backed securities*), zapłaci rekordową karę **16,7 mld USD**.

JP Morgan zgodził się zapłacić karę **13 mld USD**, a Citigroup **7 mld USD**.

Foreclosures w USA, 2005 - 2017

U.S. Properties with Foreclosure Filings Foreclosure Rate (Pct of Housing Units)

Skandal LIBOR

Grupa największych banków świata manipulowała stopą procentową LIBOR (London Interbank Offered Rate).

Ze stopą tą powiązane jest oprocentowanie kredytów hipotecznych, kredytów studenckich oraz innych instrumentów finansowych w wielu krajach świata. Wartość tych produktów przekracza **300 bln USD**.

W 2012 r. na Barclays Bank zostały nałożone kary: **200 mln USD** przez Commodity Futures Trading Commission, **160 mln USD** przez US Department of Justice oraz **59,5 mln funtów** przez Financial Services Authority za manipulowanie stopami procentowymi Libor i Euribor.

Skandal LIBOR c.d.

W grudniu 2012 r. szwajcarski bank UBS zgodził się zapłacić **1,5 mld USD kar** za manipulowanie LIBOR-em (w tym: 1,2 mld USD kar nałożonych przez billion to the US Department of Justice i Commodity Futures Trading Commission, 160 milionów funtów kary nałożonej przez UK Financial Services Authority oraz 60 mln CHF kary nałożonej przez Swiss Financial Market Supervisory Authority).

Kary dla firm farmaceutycznych w USA od 2000 r.

Top 10 Parent Companies	Total Penalty \$	Number of Records
Pfizer	\$4,747,652,947	80
GlaxoSmithKline	\$4,422,266,058	33
Johnson & Johnson	\$4,247,989,549	54
Merck	\$3,310,180,728	66
AbbVie	\$3,179,357,507	50
Teva Pharmaceutical Industries	\$2,735,261,918	50
Novartis	\$2,526,283,570	39
Mallinckrodt	\$1,755,360,979	19
Eli Lilly	\$1,641,265,176	23
Bristol-Myers Squibb	\$1,554,891,420	34

Łączne kary od 2000 r.: **41,8 mld USD** (884 sprawy)

Kara 3 mld USD dla firmy farmaceutycznej GlaxoSmithKline

2 lipca 2012 roku GlaxoSmithKline przyznało się do oszustw przy promocji leków recepturowych na rynku amerykańskim, przepisywania leków na schorzenia niezwiązane z ich oryginalnym przeznaczeniem oraz korupcji w środowisku lekarskim. Sprawa dotyczyła m.in. leków Avandia, Paxil i Wellbutrin. Jednocześnie firma zgodziła się zapłacić karę finansową w wysokości **3 mld dolarów** (będącą najwyższą do tej pory karą w przemyśle farmaceutycznym).

Glaxo promowało lekarstwa do stosowania w przypadkach, w których **nie zostały zaaprobowane w USA, i ukrywało możliwe skutki uboczne**. Od 2001 do 2007 r. nie informowało, że Avandia, najpopularniejszy w Ameryce lek na cukrzycę, **zwiększa ryzyko zawału serca**. W Europie w 2010 r. Avandia została z tego powodu wycofana ze sprzedaży.

Kary dla koncernów samochodowych w USA od 2000 r.

Top 10 Parent Companies	Total Penalty \$	Number of Records
Volkswagen	\$23,764,268,628	51
Daimler	\$2,268,212,882	59
Toyota	\$1,389,969,790	36
General Motors	\$1,139,651,406	98
Fiat Chrysler Automobiles	\$1,130,263,575	102
Hyundai Motor	\$262,649,014	8
Honda	\$203,238,724	27
Kia Motors	\$161,139,180	4
Ford Motor	\$143,296,840	79
BMW	\$119,283,342	18

Łączne kary od 2000 r.: **30,9 mld USD** (737 spraw)

Kartel producentów samochodów ciężarowych

Daimler AG , Paccar Inc.'s DAF and other truckmakers agreed to pay European Union regulators a record **2,93 billion euros** (\$3.23 billion) in fines for fixing prices of medium- and heavy-duty vehicles over **14 years**.

Daimler got the largest penalty of **1,01 billion euros** and DAF will pay **752,7 million euros** as part of a settlement with the European Commission that cut potential fines. Volvo AB and its Renault trucks brand face a **670,4 million-euro** fine and CNH Industrial NV'S Iveco will pay **494,6 million euros**.

Starting in 1997 with a meeting of senior managers in a Brussels hotel, the companies set the factory price of trucks and coordinated the timing and the passing-on of costs for new emissions technologies, the EU said.

Kartel producentów telewizorów i monitorów

Komisja Europejska nałożyła na sześciu producentów telewizorów i monitorów, w tym Philipsa, LG i Samsunga, **1,47 miliarda euro** kary za zмовę cenową. Samsung, Philips, LG, Panasonic, Toshiba i Technicolor (wcześniej Thomson) wchodziły w skład dwóch karteli, odpowiedzialnych za zмовy cenowe w latach 1996-2006. Kartele działały w skali globalnej. Poza ustalaniem cen zajmowały się między innymi także regulowaniem podziału udziałów w rynku, wielkości produkcji i wymianą istotnych informacji.

Działania obydwu grup były planowane przez menedżerów najwyższego szczebla podczas tak zwanych „zielonych spotkań” - od tego, że po nich **uczestnicy najczęściej wspólnie grali w golfa**.

Największą karę otrzymał Philips - **313 milionów euro** indywidualnie oraz kolejne **392 miliony euro** wspólnie z LG. **295 milionów euro** kary indywidualnej otrzymało LG, a Panasonic (dodatkowo prawie **95 milionów euro** kary łącznej z Toshiba) i Samsung odpowiednio **157** oraz **151 milionów euro**.

Zabójstwo Ramzesa III, 1155 r. p.n.e.

Ramzes III został zamordowany. Zdjęcia z tomografii komputerowej mumii faraona wykazały **obecność nacięcia na gardle**. Było ono na tyle głębokie, że mogło doprowadzić do zgonu.

Choć o przyczynie zgonu Ramzesa III dyskutowano od dawna, nikt chyba nie zdawał sobie sprawy, że tak poszukiwany dowód w sprawie kryje się pod zwojami bandaży.

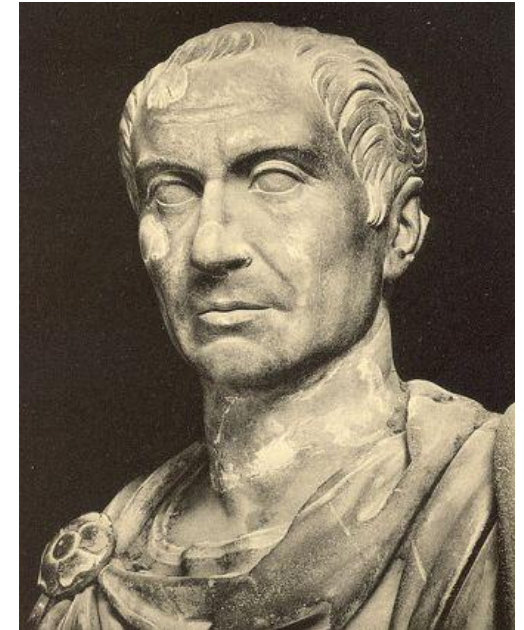
W starożytnych dokumentach wspomiano co prawda o tzw. spisku haremowym - w 1155 r. p.n.e. żony chciały zabić faraona w ramach przewrotu pałacowego - nie było jednak wiadomo, czy próba zabójstwa się powiodła.

Zabójstwo Juliusza Cezara, 44 r. p.n.e.

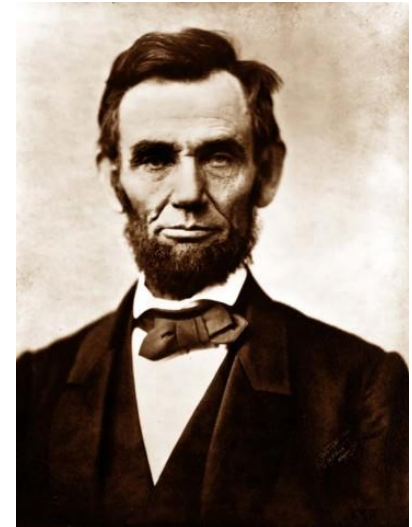
15 marca 44 roku p.n.e., w dniu idów marcowych, w teatrze Pompejusza spiskowcy zamordowali Juliusza Cezara.

Otrzymał on 23 ciosy sztyletami, a ostatni cios zadany przez Brutusa, okazał się śmiertelny.

Zabójstwo Abrahama Lincolna, 1865

Zamachu na prezydenta dokonał John Wilkes Booth - sympatyk Konfederacji.

Zabójstwo Johna Kennedy'ego, 1963

Trwające dziesięć miesięcy dochodzenie komisji Warrena (1963–1964) stwierdziło, że prezydent został zamordowany przez Lee Harveya Oswalda i że Jack Ruby również działał sam, gdy zastrzelił Oswalda, zanim ten mógł stanąć przed sądem.

Badania prowadzone od 1966 do 2004 wykazały, że aż 80% Amerykanów podejrzewa, że doszło do zorganizowanego zamachu i zatuszowania dowodów.

Terroryzm

Terroryzm - różnie umotywowane, najczęściej ideologicznie, planowane i zorganizowane działania pojedynczych osób lub grup, podejmowane z naruszeniem istniejącego prawa w celu wymuszenia od władz państwowych i społeczeństwa określonych zachowań i świadczeń, często naruszające dobra osób postronnych; **działania te są realizowane z całą bezwzględnością, za pomocą różnych środków (nacisk psychiczny, przemoc fizyczna, użycie broni i ładunków wybuchowych), w warunkach specjalnie nadanego im rozgłosu i celowo wytworzonego w społeczeństwie lęku.**

Akty terrorystyczne są uzasadniane różnymi ideami: politycznymi, społecznymi, narodowościowymi i religijnymi, niekiedy niewyraźnymi lub pomieszanymi i mają również przyczynę w psychicznych anomaliach terrorystów. **Sprawcy przywiązują dużą wagę do nadania swym wystąpieniom rozgłosu medialnego.**

Global Terrorism Index 2019 (1)

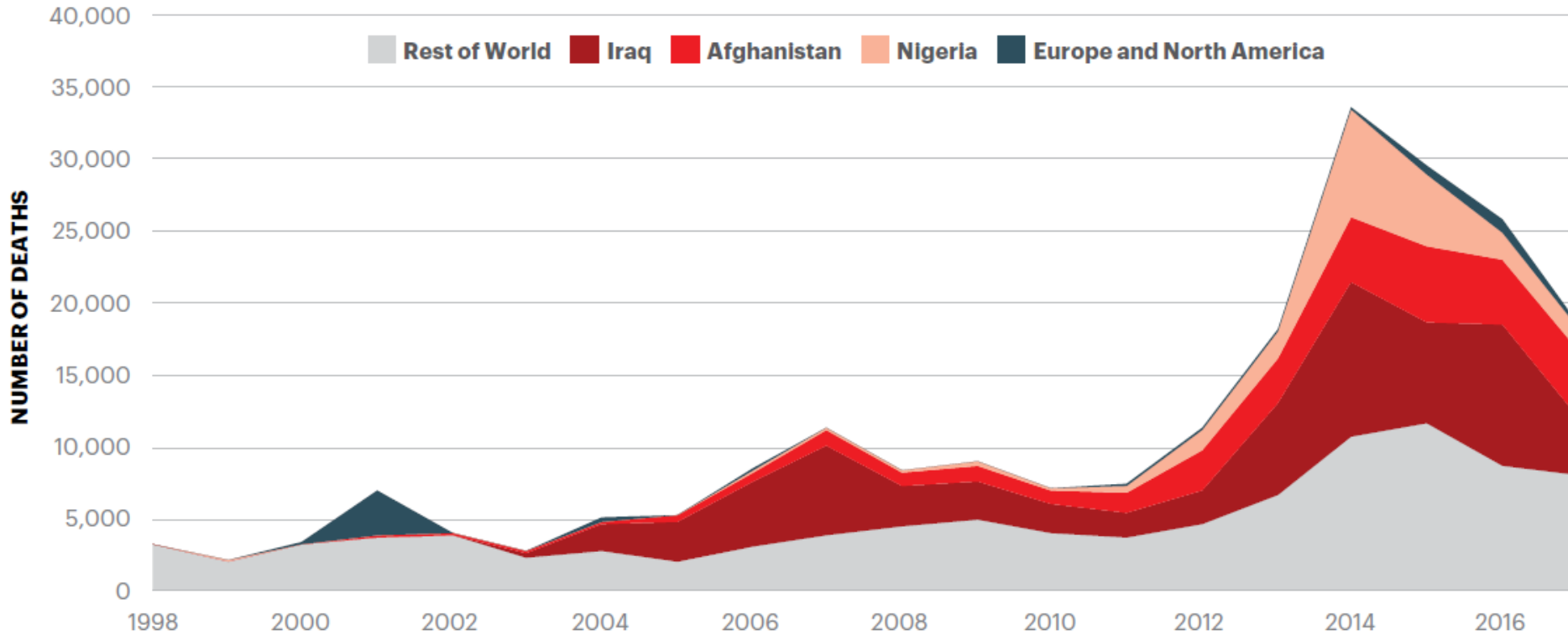
RANK	COUNTRY	SCORE	RANK CHANGE	RANK	COUNTRY	SCORE	RANK CHANGE	RANK	COUNTRY	SCORE	RANK CHANGE
1	 Afghanistan	9.603	↑ 1	28	 United Kingdom	5.405	↔	56	 Sweden	3.45	↓ 5
2	 Iraq	9.241	↓ 1	29	 Ethiopia	5.345	↓ 3	57	 Algeria	3.409	↓ 3
3	 Nigeria	8.597	↔	30	 Saudi Arabia	5.238	↓ 1	58	 Bolivia	3.387	↑ 80
4	 Syria	8.006	↔	31	 Bangladesh	5.208	↓ 6	59	 Spain	3.354	↓ 9
5	 Pakistan	7.889	↔	32	 Palestine	5.177	↓ 1	60	 Tanzania	3.272	↑ 1
6	 Somalia	7.8	↑ 1	33	 Burundi	5.102	↓ 1	61	 Bahrain	3.201	↓ 8
7	 India	7.518	↑ 1	34	 Nepal	5.093	↓ 1	62	 Paraguay	3.119	↓ 3
8	 Yemen	7.259	↔	35	 Indonesia	5.07	↑ 7	63	 Italy	3.109	↑ 6
9	 Philippines	7.137	↑ 1	36	 France	5.008	↓ 6	64	 Jordan	3.091	↓ 4
10	 Democratic Republic of the Congo	7.039	↑ 1	37	 Russia	4.9	↓ 3	65	 Nicaragua	2.952	↑ 36
11	 Egypt	6.794	↓ 2	38	 Chad	4.762	↔	66	 Rwanda	2.948	↑ 10
12	 Libya	6.766	↑ 1	39	 Iran	4.717	↑ 5	67	 Peru	2.84	↓ 1
13	 Mali	6.653	↑ 9	40	 Israel	4.525	↑ 1	68	 Zimbabwe	2.834	↑ 18
14	 Central African Republic	6.622	↑ 1	41	 South Africa	4.511	↑ 5	69	 Ireland	2.692	↓ 4
15	 Cameroon	6.62	↑ 1	42	 China	4.465	↓ 6	70	 Republic of the Congo	2.687	↓ 9
16	 Turkey	6.533	↓ 4	43	 Lebanon	4.395	↓ 8	71	 Australia	2.645	↓ 3
17	 South Sudan	6.316	↓ 3	44	 Germany	4.254	↓ 5	72	 Cote d' Ivoire	2.598	↓ 9
18	 Thailand	6.029	↓ 1	45	 Greece	4.167	↔	73	 Brazil	2.53	↑ 17
19	 Colombia	5.912	↑ 8	46	 Chile	4.123	↑ 12	74	 Malaysia	2.495	↓ 4
20	 Sudan	5.807	↓ 2	47	 Venezuela	4.101	↑ 8	75	 Kuwait	2.487	↓ 11
21	 Kenya	5.756	↓ 2	48	 Mexico	4.08	↑ 8	76	 Ecuador	2.455	↑ 12
22	 United States of America	5.691	↓ 2	49	 Uganda	3.957	↑ 3	77	 Netherlands	2.347	↑ 1
23	 Niger	5.596	↔	50	 Tajikistan	3.947	↑ 24	78	 Japan	2.291	↓ 11
24	 Ukraine	5.547	↓ 3	51	 Tunisia	3.938	↓ 4	79	 Kosovo	2.255	↓ 8
25	 Mozambique	5.542	↑ 15	52	 Angola	3.784	↓ 9	80	 Haiti	2.18	↑ 1
26	 Myanmar	5.512	↓ 2	53	 Belgium	3.636	↓ 5	81	 Finland	2.026	↓ 8
27	 Burkina Faso	5.418	↑ 10	54	 Canada	3.591	↑ 3	82	 Madagascar	1.957	↓ 10
				55	 Sri Lanka	3.569	↓ 6				

Źródło: Institute for Economics & Peace, 2019.

Global Terrorism Index 2019 (2)

RANK	COUNTRY	SCORE	RANK CHANGE	RANK	COUNTRY	SCORE	RANK CHANGE	RANK	COUNTRY	SCORE	RANK CHANGE
83	Argentina	1.68	↑ 1	110	Cyprus	0.42	↓ 18	138	Costa Rica	0	↓ 32
84	Austria	1.655	↓ 5	110	Albania	0.42	↓ 13	138	Slovenia	0	↓ 32
85	Kazakhstan	1.566	↓ 10	112	Bulgaria	0.372	↑ 1	138	Togo	0	↓ 30
86	Ghana	1.559	↑ 36	113	Djibouti	0.32	↓ 10	138	Mauritania	0	↔
87	Kyrgyz Republic	1.467	↓ 7	114	Zambia	0.305	↓ 10	138	Portugal	0	↔
88	Bosnia and Herzegovina	1.388	↑ 3	115	Macedonia (FYR)	0.301	↓ 9	138	Croatia	0	↓ 1
89	Papua New Guinea	1.364	↓ 12	116	South Korea	0.296	↓ 2	138	El Salvador	0	↔
90	Georgia	1.335	↓ 1	117	Latvia	0.229	↓ 10	138	eSwatini	0	↔
91	Guatemala	1.331	↑ 29	118	Switzerland	0.191	↑ 6	138	Mongolia	0	↔
92	Morocco	1.215	↑ 40	119	Hungary	0.181	↓ 9	138	Romania	0	↔
93	Senegal	1.186	↑ 3	120	Dominican Republic	0.177	↓ 11	138	Benin	0	↔
94	Armenia	1.173	↓ 11	121	Uruguay	0.172	↓ 10	138	Equatorial Guinea	0	↔
95	Laos	1.033	↓ 10	122	New Zealand	0.143	↓ 8	138	Cambodia	0	↓ 3
96	Taiwan	1.008	↑ 3	123	Estonia	0.115	↓ 7	138	Botswana	0	↔
97	Montenegro	0.999	↑ 35	123	Moldova	0.115	↓ 7	138	Namibia	0	↔
97	Vietnam	0.999	↑ 7	123	Serbia	0.115	↓ 7	138	Cuba	0	↔
99	Honduras	0.992	↓ 18	126	Liberia	0.105	↓ 7	138	Turkmenistan	0	↔
100	Guinea	0.971	↑ 12	127	Lesotho	0.095	↓ 6	138	Mauritius	0	↔
101	Denmark	0.957	↓ 1	128	Norway	0.076	↓ 5	138	Timor-Leste	0	↔
102	Czech Republic	0.866	↓ 15	129	Slovakia	0.057	↓ 3	138	Singapore	0	↔
103	Azerbaijan	0.698	↓ 5	130	United Arab Emirates	0.048	↓ 3	138	Eritrea	0	↔
104	Malawi	0.663	↑ 3	131	Panama	0.038	↓ 3	138	North Korea	0	↔
105	Gabon	0.551	↓ 12	131	Guyana	0.038	↓ 3	138	The Gambia	0	↔
106	Poland	0.477	↓ 4	133	Qatar	0.029	↓ 3	138	Oman	0	↔
107	Jamaica	0.472	↓ 13	133	Iceland	0.029	↓ 3	138	Guinea-Bissau	0	↔
108	Sierra Leone	0.458	↓ 13	135	Trinidad and Tobago	0.019	↓ 10	138	Belarus	0	↔
108	Lithuania	0.458	↑ 30	135	Uzbekistan	0.019	↓ 3				
				137	Bhutan	0.01	↓ 2				

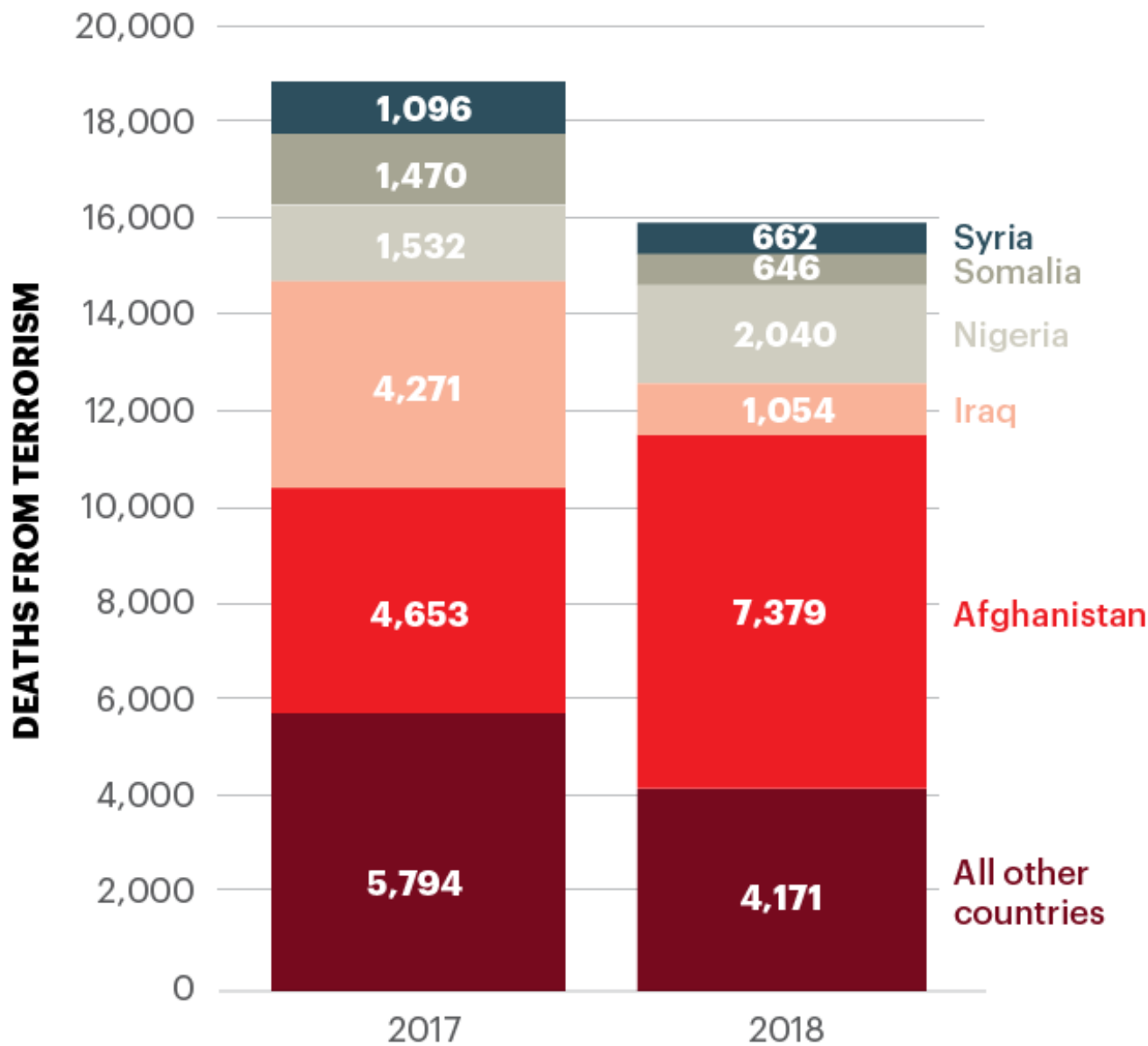
Liczba zgonów w wyniku zamachów terrorystycznych

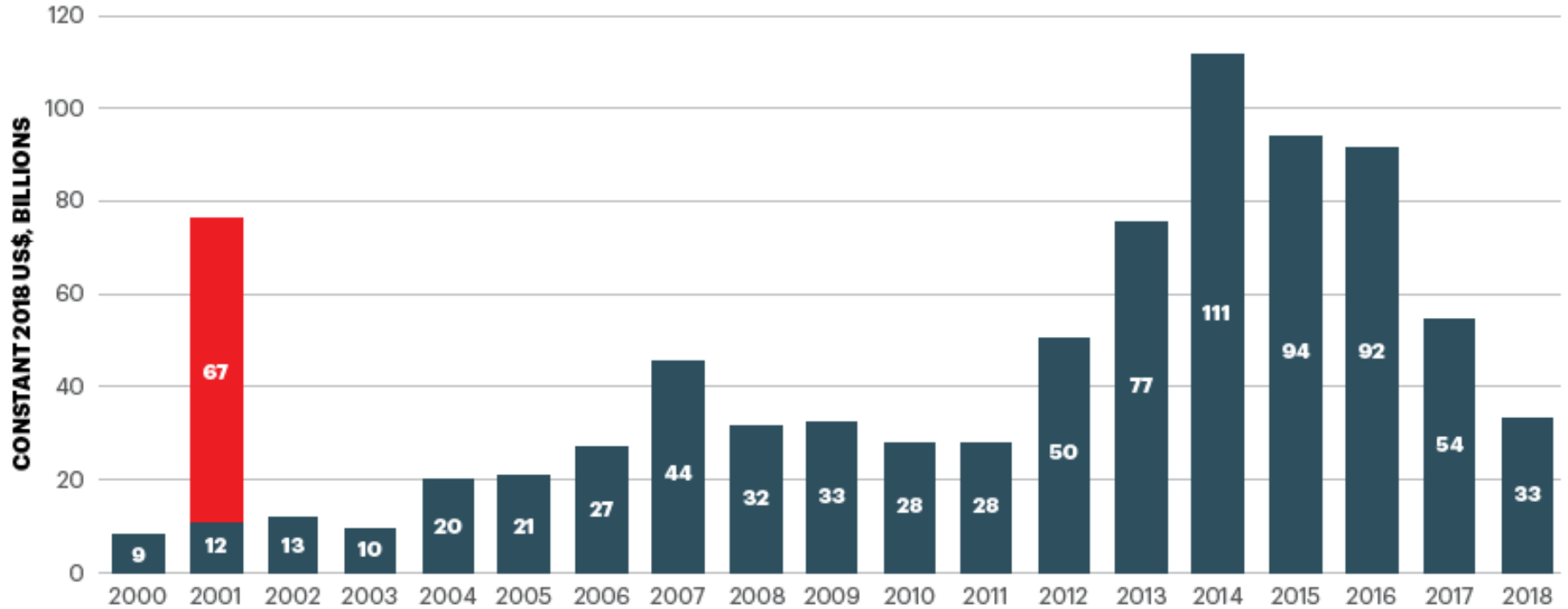
Źródło: Global Terrorism Index 2018.

Liczba zgonów w wyniku zamachów terrorystycznych

Koszty terroryzmu w latach 2000-2018

Źródło: Global Terrorism Index 2019.

Zamach terrorystyczny w Oklahoma City, 1995

Zamach, który miał miejsce w środę, 19 kwietnia 1995 roku przed budynkiem federalnym im. Alfreda P. Murraha w Oklahoma City w stanie Oklahoma o godz. 9:02 czasu lokalnego. Ekspłodowała wypełniona materiałami wybuchowymi ciężarówka, powodując zawalenie się znacznej części siedmiopiętrowego budynku. W wyniku ataku zginęło **168 osób**, w tym **19 dzieci**, a ponad **680 osób zostało rannych**.

O zamach byli oskarżeni Timothy McVeigh (skazany na śmierć i stracony w czerwcu 2001) i Terry Nichols (skazany na dożywotnie pozbawienie wolności).

Zamach terrorystyczny na World Trade Center, 11.09.2001

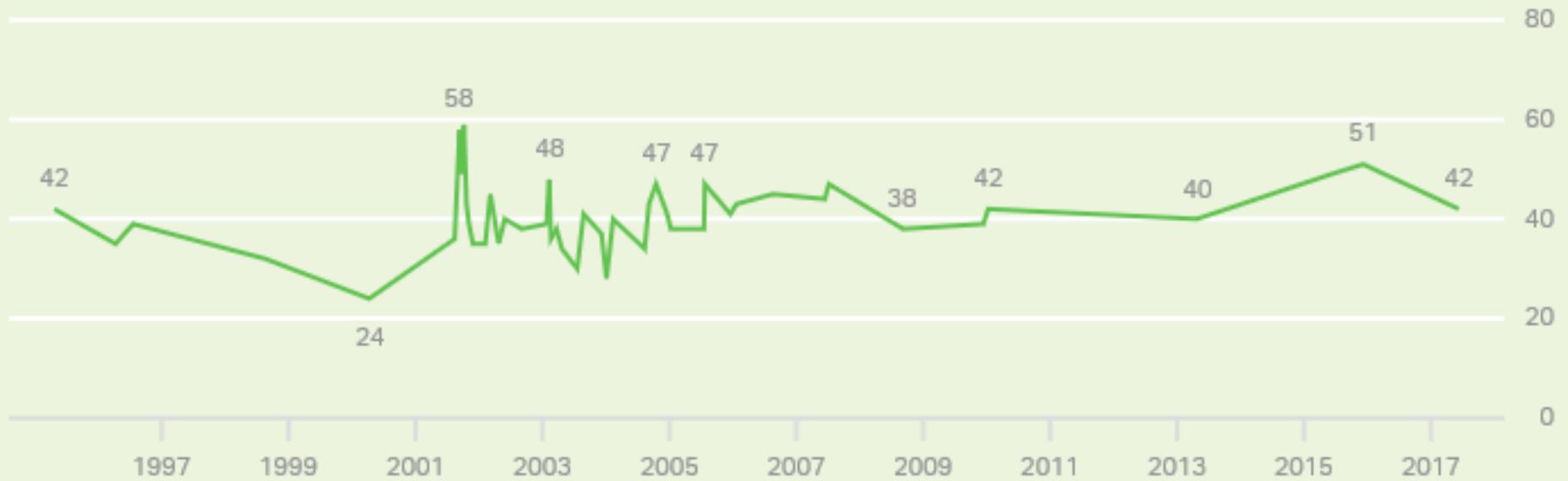
Sprawcami byli przedstawiciele organizacji Al-Kaida, którzy po opanowaniu samolotów skierowali je na obiekty dwóch wież World Trade Center oraz budynku Pentagonu. Łącznie w zamachu zginęły **2973 osoby**.

Obawy przed atakami terrorystycznymi w USA

How worried are you that you or someone in your family will become a victim of terrorism -- very worried, somewhat worried, not too worried or not worried at all?

■ % Very/Somewhat worried

GALLUP

Liczba zgonów Amerykanów w atakach terrorystycznych

Year	Total Attacks in the United States	Total Fatalities in the United States	U.S. Fatalities in the United States	U.S. Fatalities, Worldwide
1995	60	170	170	188
1996	35	2	2	36
1997	40	2	1	14
1998	30	4	3	135
1999	53	20	20	25
2000	32	0	0	36
2001	41	3005	2908	2910
2002	33	4	0	30
2003	32	0	0	17
2004	9	0	0	5
2005	20	0	0	3
2006	6	1	1	4
2007	9	0	0	1
2008	18	2	2	14
2009	10	18	18	19
2010	17	4	4	6
2011	10	0	0	3
2012	19	7	6	12
2013	20	23	21	29
2014	26	19	19	34
2015	39	44	43	58
2016	61	68	59	79
Total	620	3393	3277	3658

Źródło: FBI.

Terrorism Deaths, Injuries and Kidnappings of Private U.S. Citizens Overseas in 2014

U.S. citizens overseas killed as a result of incidents of terrorism: 24

U.S. citizens overseas injured as a result of incidents of terrorism: 8

U.S. citizens overseas kidnapped as a result of incidents of terrorism: 3

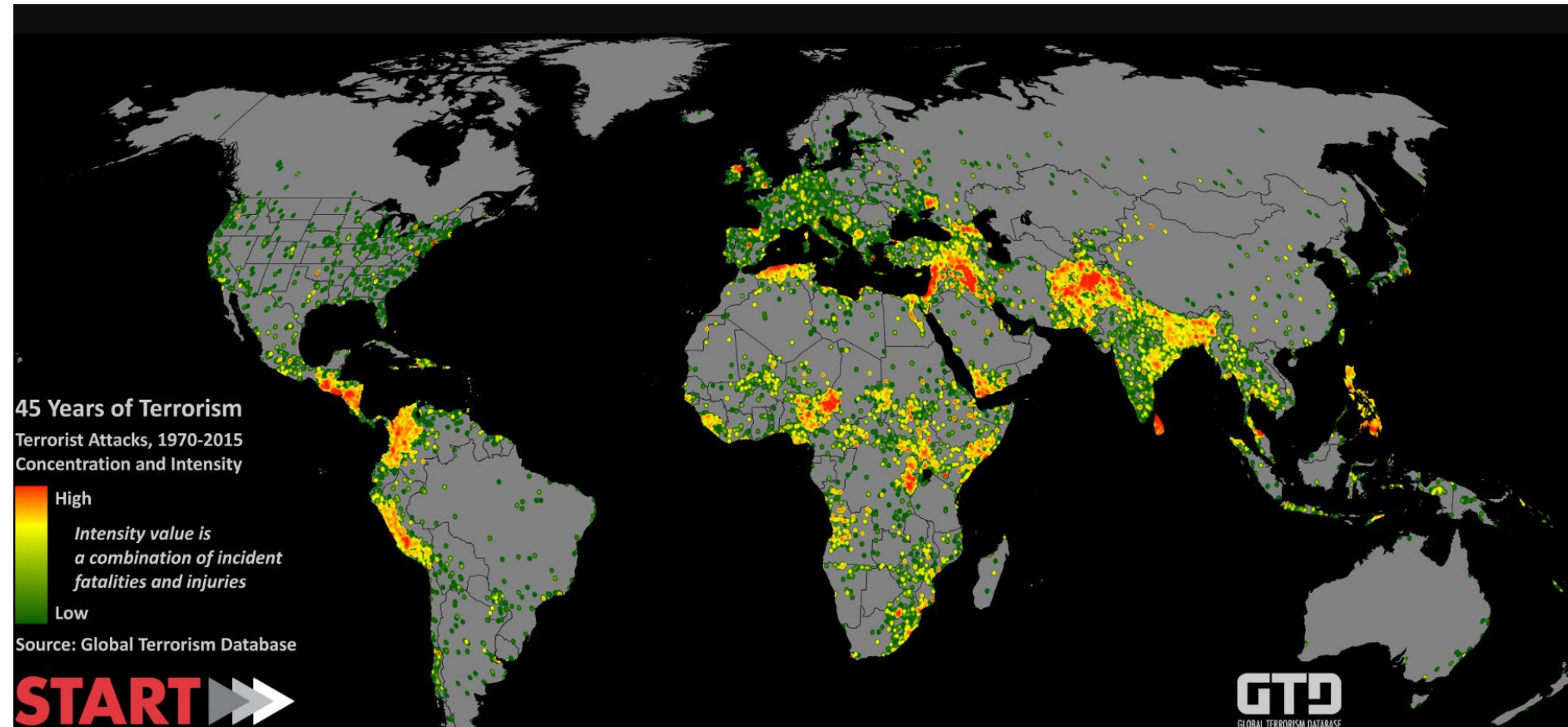
Źródło: FBI.

In 2014, 32,675 people died in traffic crashes.

USA	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba zabójstw	14,722	14,661	14,856	14,319	14,249
Wskaźnik (na 100 tys. mieszkańców)	4.8	4.7	4.7	4.5	4.5

Źródło: UNODC.

Ataki terrorystyczne, 1970-2015

Źródło: Global Terrorism Database, 2018.

Anders Breivik

22 lipca 2011 roku dokonał dwóch zamachów: na siedzibę premiera Norwegii, w którym **zginęło 8 osób**, oraz na uczestników obozu młodzieżówki norweskiej Partii Pracy, w którym **zginęło 69 osób**, a 33 zostały ranne.

Został skazany na 21 lat więzienia, z możliwością nieograniczonego przedłużenia wyroku, jeśli nadal będzie uznawany za zagrożenie dla społeczeństwa.

Norwegia	2010	2011	2012	2013	2014
Liczba zabójstw	29	111	27	46	29
Wskaźnik (na 100 tys. mieszkańców)	0.6	2.2	0.5	0.9	0.6

Zamach terrorystyczny na redakcję tygodnika satyrycznego "Charlie Hebdo", 07.01.2015

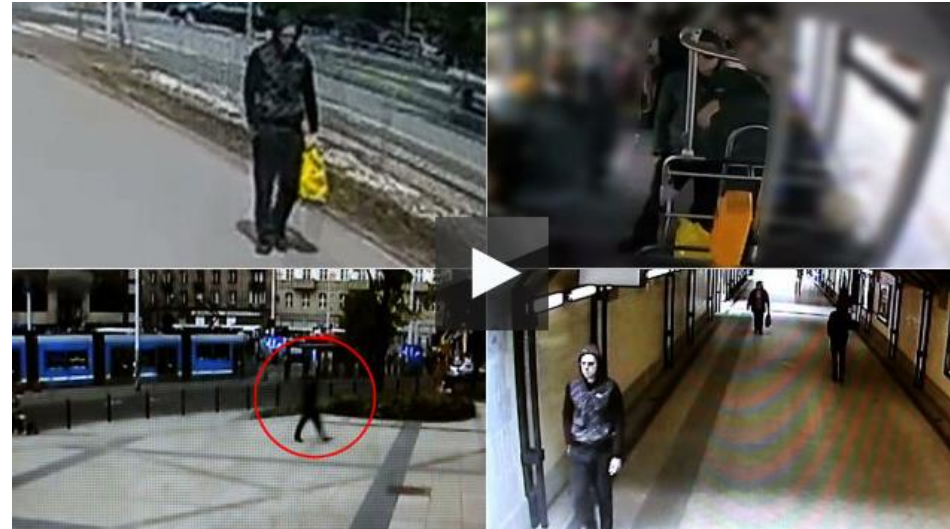
W ataku na redakcję tygodnika satyrycznego "Charlie Hebdo" w Paryżu **zginęło 12 osób, a 11 zostało rannych**. Zamaskowani napastnicy wdarli się do biura i zastrzelili uczestników kolegium redakcyjnego, po czym zbiegli.

Zamachy w Paryżu (13.11.2015)

Sprawcy zaatakowali 7 razy, na co składało się sześć strzelanin i trzy eksplozje. Strzelaniny miały miejsce w teatrze Bataclan przy bulwarze Voltaire'a oraz na rue Alibert, rue de la Fontaine-au-Roi, rue de Charonne, avenue de la République i bulwarze Beaumarchais'go, natomiast eksplozje w pobliżu Stade de France. Liczba zabitych: **137 osób**, liczba rannych: ponad **300** (w tym **99** ciężko).

Ładunek wybuchowy w autobusie we Wrocławiu (19.05.2016)

22-letni student Paweł R. podejrzany jest o podłożenie w maju tego roku ładunku wybuchowego w autobusie we Wrocławiu, Biegli wskazali, że w czasie popełnienia zarzucanych mu czynów "miał w znacznym stopniu ograniczoną zdolność do rozpoznania ich znaczenia i ograniczoną zdolność pokierowania swoim postępowaniem". - Zgodnie z przepisami w przypadku ograniczonej poczytalności sąd nie musi, ale może, zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary - wyjaśniał w grudniu 2016 roku prokurator. Gdyby sąd zdecydował się na takie rozwiązanie, studentowi chemii groziłoby nie dożywocie, ale kara od 4 do 11 lat i 11 miesięcy pozbawienia wolności.

Kartel OPEC

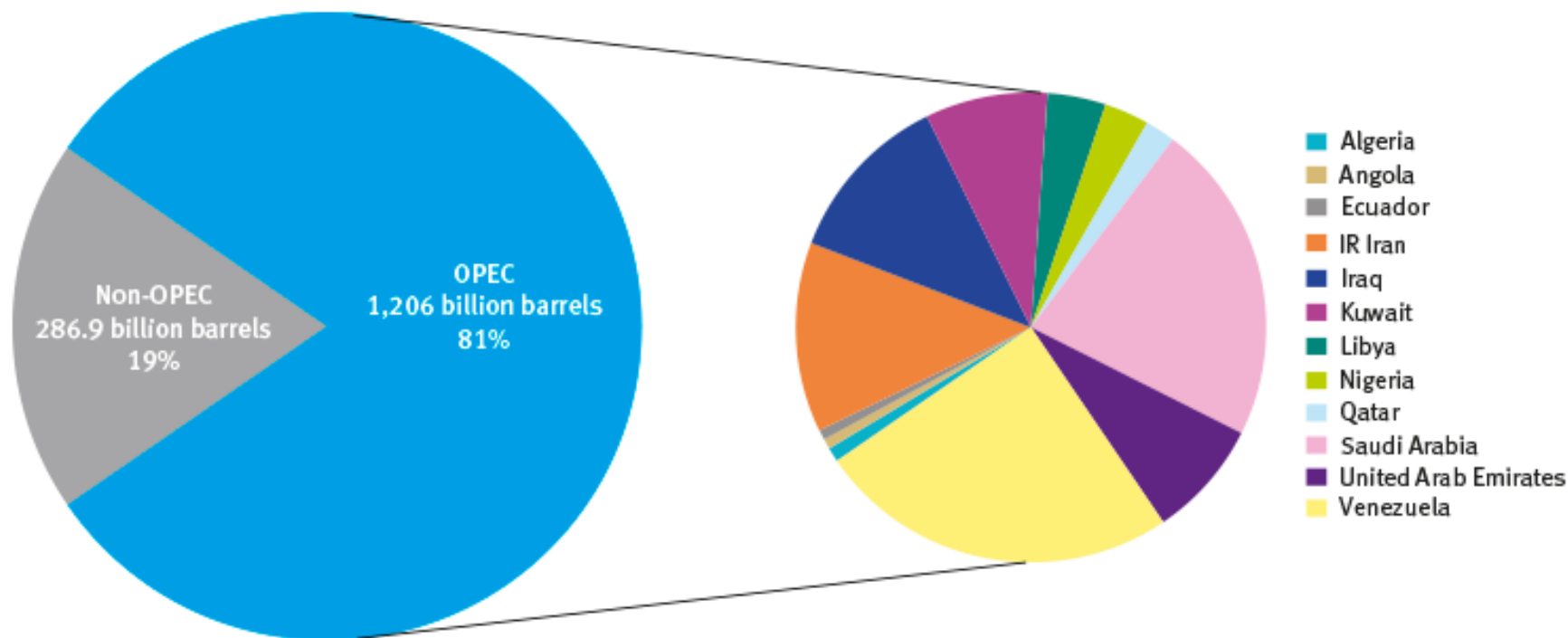
OPEC (Organization of the Petroleum Exporting Countries) to Organizacja Krajów Eksportujących Ropę Naftową z siedzibą w Wiedniu.

Celem organizacji jest kontrolowanie światowego wydobycia ropy, poziomu cen i opłat eksploatacyjnych.

Utworzona została w 1960 r. w Bagdadzie. Wzrost znaczenia OPEC przypada na okres kryzysu naftowego lat 1973-1974 kiedy to organizacja wielokrotnie podwyższała światowe ceny ropy naftowej.

Do OPEC obecnie należą (w nawiasie rok przystąpienia): 1. Algieria (1969), 2. Arabia Saudyjska (1960), 3. Indonezja (1962), 4. Irak (1960), 5. Iran (1960), 6. Katar (1961), 7. Kuwejt (1960), 8. Libia (1962); 9. Nigeria (1971), 10. Wenezuela (1960), 11. Zjednoczone Emiraty Arabskie (1967).

Udział OPEC w światowych rezerwach ropy

OPEC proven crude oil reserves, at end of 2014 (billion barrels, OPEC share)

Venezuela	299.95	24.9%	Iraq	143.07	11.9%	Libya	48.36	4.0%	Algeria	12.20	1.0%
Saudi Arabia	266.58	22.1%	Kuwait	101.50	8.4%	Nigeria	37.07	3.1%	Angola	8.42	0.7%
IR Iran	157.53	13.1%	UAE	97.80	8.1%	Qatar	25.24	2.1%	Ecuador	8.27	0.7%

Source: OPEC Annual Statistical Bulletin 2015.

Eksport krajów OPEC (w mln USD)

	2013	2014	2015	2016	2017
Algeria	44,462	40,628	21,742	18,643	22,353
Angola	65,965	56,614	31,509	25,691	31,550
Ecuador	14,107	13,276	6,660	5,459	6,914
Equatorial Guinea	12,119	11,058	5,911	4,352	4,689
Gabon	7,691	6,912	3,740	3,128	3,695
IR Iran	61,923	53,652	27,308	41,123	52,728
Iraq	89,403	84,303	49,211	43,684	59,730
Kuwait	107,543	94,324	48,444	41,461	50,683
Libya	44,445	20,357	10,973	9,313	15,014
Nigeria	90,546	78,053	41,818	27,788	38,607
Qatar	62,519	56,912	28,513	22,958	35,496
Saudi Arabia	321,888	284,558	152,910	136,194	159,742
United Arab Emirates	85,640	88,855	53,836	45,559	65,641
Venezuela	88,753	74,714	37,236	26,473	31,449
OPEC	1,097,004	964,215	519,811	451,826	578,292

Źródło: OPEC.

Produkcja ropy naftowej (w tys. baryłek dziennie)

Kraj	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
USA	7259	7552	7870	8910	10073	11773	12773	12340	13135	15311	17045
Arabia Saudyjska	9709	9865	11079	11622	11393	11519	11998	12406	11892	12287	11832
Rosja	10152	10379	10533	10656	10807	10860	11007	11269	11255	11438	11540
Iran	4285	4421	4452	3810	3609	3714	3853	4586	5024	4715	3535
Kanada	3202	3332	3515	3740	4000	4271	4388	4451	4798	5208	5651
Irak	2446	2469	2773	3079	3103	3239	3986	4423	4533	4614	4779
ZEA	2795	2937	3303	3440	3577	3603	3898	4038	3910	3942	3998
Chiny	3805	4077	4074	4155	4216	4246	4309	3999	3846	3798	3836
Kuwejt	2495	2556	2909	3164	3125	3097	3061	3141	3001	3049	2996
Brazylia	2019	2125	2173	2132	2096	2341	2525	2591	2721	2683	2877
Meksyk	2978	2959	2940	2911	2875	2784	2587	2456	2224	2068	1918
Wenezuela	3038	2842	2755	2704	2680	2692	2631	2347	2096	1514	918
Nigeria	2211	2533	2461	2412	2279	2276	2201	1900	1991	2051	2109
Świat	81410	83255	84009	86228	86647	88736	91547	91822	92502	94718	95192

Źródło: BP Statistical Review of World Energy June 2019 i 2020.

R/P ratio: 49,9.

Irak

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Irak – produkcja ropy (tys. baryłek dziennie)	2610	2613	2522	2116	1344	2030	1833	1999

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Irak – produkcja ropy (tys. baryłek dziennie)	2143	2428	2452	2490	2801	3116	3141	3285

Stwierdzone zasoby ropy naftowej 150,0 mld baryłek (5. m. na świecie), [BP Energy 2015].

Colin Powell, sekretarz stanu USA, 2001-2004

Występując na forum Rady Bezpieczeństwa, Powell podkreślił, że **Irak dysponuje bronią masowego rażenia i jest zdecydowany kontynuować prace nad tą bronią**. Powell podkreślił, że nie wolno do tego dopuścić.

Colin Powell stwierdził, że istnieją powiązania między Saddamem Husajnem a al-Qaedą.

Wojna w Zatoce Perskiej, 2003-2005

Konflikt zbrojny, który rozpoczął się 20 marca 2003 między koalicją sił międzynarodowych głównie USA i Wielkiej Brytanii, a armią Iraku. Po ok. trzech tygodniach walk siły międzynarodowe objęły kontrolę nad większością terytorium Iraku, obalając rząd tworzony przez partię Baas i Saddama Husajna i rozpoczynając okupację tego kraju, trwającą formalnie do 2005 r.

Brytyjski magazyn medyczny „The Lancet” opublikował szacunkową **liczbę ofiar po stronie irackiej** od marca 2003 do czerwca 2006. Wynosi ona ok. **655 tys. osób**, w większości cywilów.

PKB Iraku:

2004: 36,6 mld USD

2008: 131,6 mld USD

2013: 229,3 mld USD

2014: 220,5 mld USD

2015: 180,1 mld USD

Broń masowego rażenia w Iraku

W 2003 roku sekretarz stanu Colin Powell demonstrował w Radzie Bezpieczeństwa białą trującą substancję w próbówce, rzekomo znalezionej przez CIA w Iraku. W 2011 roku w wywiadzie dla londyńskiego „Guardiana” sam Powell przyznał, że **to było kłamstwo i że Centralna Agencja Wywiadowcza i Pentagon przekazywały niesprawdzone informacje.**

Człowiek, którego informacje USA wykorzystwały do uzasadnienia ataku na Irak w 2003 otwarcie przyznaje, że je wymyślił - podaje "Guardian". - *Miałem szansę sfalszować coś, co mogło obalić reżim. Skorzystałem z tej możliwości* - mówi Rafid Ahmed Alwan al-Janabi. Wcześniej w swoich wspomnieniach **sekretarz obrony Donalda Rumsfelda napisał, że Saddam Hussein nie miał broni masowego rażenia.**

Defector who triggered war on Iraq admits: 'I lied about WMD'

Former chemical engineer tells Guardian he fabricated key 'eyewitness' testimony

Steve Chase
Times Media Services

THE DEFECTOR WHO TRIGGERED THE 2003 invasion of Iraq has admitted he fabricated key 'eyewitness' testimony that convinced the UN Security Council to pass a resolution demanding Iraq disarm of weapons of mass destruction.

Steve Chase

Our source was an eyewitness... he was present during biological agent production runs.
Colin Powell, February 2003

I had the chance to fabricate something to topple the regime.
Saddam Hussein (March 2003)